

dneva. Veseli nas bravcam oznaniti, de se je razpertija med državnim zborom in ministri spet poravnala, ki se je 4. prosenca zavoljo 1. razdelka ustavnih pravic („vse oblasti izvirajo od ljudstva“) hudó vnela. Kaj se je 8. in 9. prosenca v zboru godilo, moramo bravcam nekoliko obširniši povédati, de resnico zvedó, ne pa laží, ktere bi se utegnile po deželi zatrositi. Takole je bilo: Večini zbora vgovor ministra Stadiona (kteriga smo nekoliko v poslednjim listu oznanili) ni bil všeč. Desnica se je v ti reči z levico sklenila in 178 poslancov, s predsednikom Strobacham vred, je podpisalo odgovor ministru, v katerim se pritožijo, de taki ministerski vgovori kratijo zboru svobodno besedo in svobodno pomenkovanje, ktero so Cesar v Svojih razglasih 16. velkiga travna in 6. rožnika zboru dali. Ta odgovor je bil z 196 glasovi zoper 99 poterjen in v zboru ministram bran. Minister Stadion je na to odgovoril: „de ni res, de bi hotli ministri kadaj državnimu zboru svobodno besedo, svobodno pomenkovanje braniti, in ako so se 4. prosenca zoper 1. razdelk ustavnih pravic vstavili, so to le zato storili, ker so hotli odkritoserčno zboru in svétu pokazati, kako oni zavezo med Cesarjem in ljudstvom razsodijo, na ktero zavezo se pravice Cesarja in ljudstva opirajo, de se ne Cesarju ne ljudstvu krivica ne zgodi.“ — Ko so potem še nekteri za obstanje, nekteri za overženje 1. razdelka govorili, je šel ob 3. popoldne zbor sak sebi, brez de bi bila ta razpertija poravnana, ktera je tako imenitnost zadobila, de se je slišalo govoriti: če se ministri z zborom v ti reči ne poravnajo, bojo odstopili ali ministri, ali pa bo šel celi zbor sak sebi. — Se vé de so se poslanci domá berž zbrali in so poslednji odgovor ministra na tanjko prevdarjati začeli. — Veči del poslancov desnice se je potolažil po zgorej imenovani razlagi ministra Stadiona, in slovanska stranka je sklenila predlog, kteriga je drugi dan Ulepič (krajnski poslanec) zboru priporočil, in kteri je bil z veliko večino glasov tudi poterjen.

Ulepičev predlog se takole glasi: „Danes imamo imenitno reč skleniti, kteriga sklepa veliko milijonov avstrijskiga ljudstva željno pričakuje. Pred vsim moramo pri ti reči prevdariti podlago pravice, na ktero se imenovani 1. razdelk opira. Pervi del tega sestavka obseže le neko misel, ktero so nekteri izmed nas resnično, nekteri krivično spoznali. Kar mene zadene, se nočem v jedro tega razdelka vtikovati, ampak moja reč je le presoditi: kaj je in kaj mora za vsaciga reč pravice biti. Reč pravice pa ni le gôla misel, ampak gotovi sto- in stolétni stan avstrijskiga cesarstva, in razmera ali zaveza, ki med vladarjem in vladanimi ljudstvi toliko lét zares obstoji. Na to se mora gledati, če se hoče prvi del 1. razdelka („vse oblasti izvirajo od ljudstva“) pravično razsoditi. (Potem je razložil Ulepič cesarske razglase 25. mal. travna, 16. vel. travna, 3. in 6. rožnika, 16. in 19. kozop., 2. grudna in odgovor ministrov 7. kimovca). Iz vsiga tega — Ulepič na dalje govori — se očitno kaže, kaj de vladarstvo hoče. Če pa hočemo zvediti, kaj de avstrijske ljudstva hočejo, poglejmo na mnoge poslanstva in dopise, ktere so ljudstva iz vsih krajev našiga cesarstva pred tron Cesarja poslali. Iz vsiga tega je očitno, de Cesar in ljudstva hočejo v lepi zavezi edino pot iti in delo zedinjenja do konca dognati. Za to so nas naši poročniki poslali, in z velikim veseljem bojo sprejeli ustavo, ktera bo svoj sklepni kamen v častiljivi kroni avstrijskiga Cesarja imela. Zatorej je moj predlog: de izpustimo 1. razdelk, in de nej se ima prihodnja sestava zastranderžavnih oblast ustavnimu zboru izdelati dati.“

Velika večina poslancov desnice in sredice je poterdila Ulepičev predlog — in takó se je pravda stékla po vošilu milijonov in milijonov ljudi — mi samo to pristavimo, de tudi po vošilu vsih pravih Slovincov, ki scer ne bojo terpeli, de bi jim kdo njih ustavno svobodo krajšal, pa tudi ne, de bi kdo Cesarju tisto oblast vzeti hotel, ktera po ustavi Cesarju gré. De tudi državni zbor ni nikdar kej taciga mislil, so nam mnogi govorniki 8. in 9. prosenca razložili. Zavoljo veliko vsiga spoštovanja vrednih poslancov, ki v zboru sedé, želimo de bi zbor obstal in kmalo ustavo dokončal. Ustavo, ustavo nam dajte kmalo!

Novičar iz Ljubljane.

Minister je dovolil v Ljubljani šolo kmetijstva v slovenskim jeziku; učenika sta g. Dr. Orel in g. Dežman; tudi je dovoljena šola deržavljanskiga pravdoznanstva (Civilrecht) v slovenskim jeziku; učenik je g. Mažgon; vsaki dan pričakujemo dovolitve slovenskiga uka iz kaznovavnih postav (Criminalrecht). — G. prof. Metelko so že pred novim letom začeli razlaganje staro-slovanskiga jezika, vsak torek popoldne od 2 — 3, kteriga živo priporočimo vsim jezikoslovcem. — Ker učenci (študenti) ne smejo več narodni stražniki (Nationalgardisten) biti, je šla tudi Ljubljanska akademijska kompanija saksebi, in scer 11. dan tega mesca z veliko pohvalo svojiga lepiga domorodniga obnašanja, ktero so ji deželni poglavar, vodja narodne straže in stotnik kompanije glasno na znanje dali. — Ministerstvo je poterdilo g. Karl Raaba, rodoljubiga moža, za tačasniga namestnika cesarskih krajnskih mest pri deželnih stanovih, dokler bojo ti obstali. — Gosp. Dr. Prešerin nam je na znanje dal, de ni res, kar je unidan „Novičar“ zastran njegove bolezní govoril, in de njegova bolezní ni huda, kar se očitno iz tega vidi, ker g. dohtar sam Novice bere. Z velikim veseljem tedej prekličemo Novičarjevo laž. — V nedeljo je šlo čez 400 Madžarskih vojakov in vjetih pomagačev skozi Ljubljano, ktero bojo v mnoge regimente na Laškim potaknili.

Novičar iz mnogih krajev.

Naša armada je pretečeni teden na Ogerskim spet eno zmago za drugo dobila. Madžari povsod bežé, kakor zajci pred strelcam. Windischgrätz in Jelačić sta brez bôja v Buda-Pešt prišla, kjer jih je ljudstvo z velikim veseljem sprejelo. Košut je v Pestu poropal, kar je mogel, in jo je, kakor pravijo, proti Dabrečinu pobegnil, de bi na Turško všel. Neka madžarska rodovina (Zichi) je sama 50,000 gold. postavila na Košutovo glavo! — Na Dunaji se je v vojaški bolnišnici kolera začela. — Papežove dežele so v polnim puntu. Sveti Oče so še zmirej v Gaeti. — Oficirji Serbskih armad nosijo na mečih ces. kralj. ovézo, na persih pa svitle plošice z vpisam: „Za svobodo in slovanstvo.“ — Piemontezi so s svojo armado obsedli celo svojo mejo, kar pomeni, de nimajo mirnih misel. — Govorica se je iz Dunaja zanesla, de rešenje desetine, tlake in družih gruntnih dolžnost bo šlo na 3 tretjinke (dritelce): eno tretjinko bo mogla grajšina zgubiti, drugo bo plačala deržava, tretjo pa podložni kmet. Tode to je še le govorica — mislimo pa, de bi bilo s tem vsem vstreženo, ko bi govorica resnica postala. — Pravijo, de se bojo prihodnjič od psov davki odraštovali; kar bi bilo prav, de se bo saj po mestih neizmerno število nepotrebnih psov pomanjšalo.

Današnjimu listu je pridjan 3. dokladni list.